

RENOSCRIPTO

Editie 109 | juni 2022 | € 12
Afgiftekantoor: Gent X - P2A9284

Platform voor de architect, aannemer en de projectmarkt
actief in renovatie, restauratie & herbestemming

“We wilden absoluut de ziel van het gebouw bewaren”

In het bijzondere renovatieproject 'Project TMZN' waar wonen en werken gecombineerd wordt, biedt BLAF architecten een antwoord op het vraagstuk rond de leefbaarheid van de duurzame stad. Daarbij behandelen ze thema's als densiteit, functiemenging, mobiliteit, collectiviteit en diverse woonvormen.

Tekst: Sam Paret – Foto's: BLAF architecten

Positieswitch

Een gezin dat in Hamme woonde, was al een tijd op zoek naar een plek om zowel te wonen als te werken in Sint-Niklaas. Hun oog viel op een woning met magazijnen in de Mercatorstraat. De centrale ligging vlakbij het station was een troef om de mobiliteitsimpact te verminderen. Het was een droom om niet enkel een eigen praktijk op te starten, maar tot een coworking praktijk te komen met een kruisbestuiving tussen disciplines. Ze namen contact op met BLAF architecten om te onderzoeken of hun gewenste woon- en werkprogramma budgettair, functioneel en stedenbouwkundig compatibel was met de beperkingen en mogelijkheden van het perceel en zijn bebouwing.

Bart Vanden Driessche: “Qua grootte was het zeker geschikt voor gemengd functioneel gebruik van wonen en werken. Wij zagen er ook een manier in om het mooie achterliggende industriële gebouw te behouden en te renoveren. Een andere bepalende gedachte was de beslissing om het programma om te wisselen: de rijwoning aan de straatzijde werd coworkingpraktijk waardoor er een mix van functies in het straatbeeld komt, de achterliggende magazijnen in het binnengebied werden woning.”

Ontpitten en vergroenen

Het perceel in L-vorm was nagenoeg volledig bebouwd. Daar openingen in creëren, was een tweede belangrijke ingreep die BLAF deed. “Door afbraak van de tussenliggende aanbouwen kon het voorste volume aan de straat (coworking) losgekoppeld worden van het achterliggend industrieel gebouw (woning). Hierdoor ontstaat een groene buffer tussen de twee functies als open ruimte, die functioneel als parkeerplaats kan dienen maar vooral zicht, licht- en zonkwaliteit in het project brengt voor beide entiteiten. Ook de zuidgerichte voorgevel van de woning wordt zo zichtbaar van aan de straatzijde.”

De gelijkvloerse magazijnen achter het behouden industrieel gebouw werden eveneens afgebroken met behoud van de stalen structurele elementen als herinnering

aan het industrieel verleden van de plek. De te behouden en verbouwen volumes werden ontdaan van de niet-kwalitatieve en lichte invullingen en structurele gebreken. Wat overbleef was de structuur van beton, baksteen en staal. Dat werd behouden en daaraan werd een nieuwe kwalitatieve en lichte invulling in hout en glas toegevoegd.

Organisch vormgegeven woning

De hoofdbouw van de rijwoning was in goede staat en werd voor de coworking enkel low-cost technisch verbeterd (isolatie en technieken) met beperkte wijziging van de gevels. Enkel het buitenschrijnwerk en de dakconstructie werden aangepast en vernieuwd.

Achteraan introduceerde BLAF in de behouden kloeki structuur van beton, baksteen en staal een lichte, transparante, contrasterende, speelse en organisch vormgegeven invulling voor de woning. “We zijn in de eerste plaats ontwerpers en voor een stuk gebeurt dat intuïtief, maar ons werk wordt vaak gekenmerkt door een soort geometrie die het gevolg is van zowel bouwlogica als van natuur. Dat leidde hier tot een vorm die je kan vergelijken met een slak die bescherming vindt in zijn huisje. Binnenruimtes zijn teruggetrokken van de gevels waardoor kleine terrassen, balkons, lichtpartijen en ruimtes voor groen ontstaan. Deze beweging creëert meer privacy voor zowel de bewoners, coworkers als de omwonenden.”

Trias Energetica

Op de verdieping worden de ruimtes georiënteerd rond een centrale wenteltrap, waardoor elke ruimte aan een buitengevel grenst voor zonen lichtcomfort. Als basisprincipe wordt gewerkt volgens de trias energetica met als eerste stap de beperking van de energievraag en het aantal (nieuwe) materialen. Het beschermd volume van de woning nestelt zich binnen de behouden massieve structuur, die voor beschaduwing en thermische inertie zorgt. Het is als houtskelet opgebouwd met passieve isolatiewaarden en in ecologisch verantwoorde materialen: driedubbele beglazing, wanden en dak met 26cm en 24cm minerale wol, vloer met 12cm resol. De

hierdoor beperkte energievraag maakt geen gebruik van fossiele brandstoffen. De woning wordt voorzien van een compactunit, die zowel voor de sanitaire warmwaterproductie, voor de verwarming van de ruimte als voor de ventilatie zorgt.

“Het zit in ons DNA om zoveel mogelijk te bouwen volgens de passiefnorm en om zoveel mogelijk te recupereren, zowel vanuit budgettair als vanuit ecologisch standpunt. We moeten meer de reflex hebben om de lineaire bouweconomie voor een circulaire in te wisselen. De bestaande massieve structuur leende zich er ook toe om op een heel eenvoudige manier iets ecologisch en energetisch performant te bouwen. Vandaar dat die is opgenomen in het ontwerp en behalve functioneel ook sfeerbepalend is. We houden van pure architectuur met een minimum aan materialen. Daarnaast vinden wij dat gebouwen een ziel hebben en die wilden we bewaren. Daarom tonen we het met al zijn littekens.” ■

www.blaf.be

Coworking space

Het zit in ons DNA om zoveel mogelijk te bouwen volgens de passiefnorm en om zoveel mogelijk te recupereren.

Interessante dialoog door terugspringende invulling